



## HANDELSORDNINGER, DER ANVENDES OVER FOR UDVIKLINGSLANDENE

EU's udviklingspolitik fremhæver betydningen af handel og fokuserer på de lande, der har størst behov. Arrangementet med generelle toldpræferencer giver visse varer fra udviklingslandene præferenceadgang til EU's marked. Økonomiske partnerskabsaftaler sikrer landene i Afrika, Vestindien og Stillehavet præferentiel handelsmæssig behandling, mens »Alt undtagen våben«-ordningen gælder for de mindst udviklede lande. Disse ordninger er i overensstemmelse med Verdenshandelsorganisationens regler.

### RETSGRUNDLAG

Retsgrundlaget for den fælles handelspolitik er artikel 207 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). I artikel 188, stk. 2, i TEUF er det fastsat, at den almindelige lovgivningsprocedure — der kræver Parlamentets godkendelse — anvendes på gennemførelsen af den fælles handelspolitik.

Ifølge artikel 218 i TEUF kræves Parlamentets godkendelse for indgåelse af internationale handelsaftaler såsom økonomiske partnerskabsaftaler (ØPA'er). Parlamentet har fået øgede beføjelser, ikke bare i henhold til Lissabontraktaten, der udvider anvendelsesområdet for den almindelige lovgivningsprocedure, men også i praksis i indeværende valgperiode. Parlamentets vedvarende engagement i større gennemsigtighed i handelsforhandlinger har ført til, at Kommissionens formand, Jean-Claude Juncker, i sin tale i september 2017 om Unionens tilstand meddelte, at alle forhandlingsmandater ville blive offentligt tilgængelige.

### EU-HANDEL OG -UDVIKLING

EU's meddelelse fra 2012 om »Handel, vækst og udvikling: " En skræddersyet handels- og investeringspolitik for de lande, der har størst behov« ["https://europa.eu/capacity4dev/article/tailoring-trade-and-development-policy-work-development-countries-most-need](https://europa.eu/capacity4dev/article/tailoring-trade-and-development-policy-work-development-countries-most-need) markerede en væsentlig ændring af EU's paradigme for handel og udvikling. Selv om den stadig satte handel i centrum af udviklingsstrategierne, lagde den vægt på det voksende behov for at skelne mellem de forskellige udviklingslande for at fokusere på dem, der har størst behov. Den sigtede mod at forbedre synergierne mellem handels- og udviklingspolitikkerne, f.eks. EU's princip om udviklingsvenlig politikkoherens og meddelelsen fra 2011 om



en dagsorden for forandring<sup>[1]</sup>, og den gentog desuden, at det er vigtigt at respektere EU's kerneværdier som f.eks. menneskerettighederne.

På det multilaterale plan støtter EU Verdenshandelsorganisationens (WTO's) udviklingsdagsorden, som blev lanceret i Doha i 2001. I oktober 2015 ratificerede EU aftalen om handelslettelser, som blev indgået på WTO's 9. ministerkonference på Bali, og som er særligt vigtig for udviklingslande og indlandsstater. På WTO's 10. ministerkonference fremmede EU — sammen med en række andre WTO-medlemmer — aktivt andre spørgsmål af interesse for udviklingslandene. Manglen på resultater på WTO's 11. ministerkonference i Buenos Aires i december 2017 var imidlertid en hindring for opnåelsen af yderligere fremskridt for udviklingslandene.

[Aid for Trade](#)-initiativet, der blev lanceret i december 2005 på WTO's ministerkonference i Hong Kong, fungerer som et supplement til Dohaudviklingsdagsordenen og yder bistand til opbygning af handelsmæssig kapacitet med henblik på at skabe vækst og bekæmpe fattigdom. I 2007 vedtog EU en [strategi](#), som er blevet opdateret for at overholde [FN's 2030-dagsorden](#), [EU's konsensus om udvikling](#) og [den globale strategi](#). I juli 2017 udsendte Kommissionen en [rapport](#), der blev efterfulgt af en ny [meddelelse](#) i november 2017. Den 11. december 2017 vedtog Rådet sine konklusioner, og Parlamentet afholdt en [høring](#) i august 2017.

## ARRANGEMENTET MED GENERELLE TOLDPRÆFERENCER

Formålet med [arrangement med generelle toldpræferencer](#) (GSP) er at lette udviklingslandenes og -territoriernes adgang til EU-markedet ved at nedsætte tolden på deres varer. Oprindeligt udstedte EU ensidige toldpræferencer for at skabe ekstra eksportindtægter til udviklingslandene, så de kunne blive geninvesteret i deres egen bæredygtige udvikling. I forbindelse med 2012-reformen<sup>[2]</sup> blev GSP mere målrettet mod de lande, der har størst behov, dvs. de mindst udviklede lande (LDC-landene), samtidig med at ordningens tre komponenter blev bevaret. Den første af dem er den [almindelige](#) GSP, som er en autonom handelsordning, gennem hvilken EU tilbyder visse udenlandske varer ikke-gensidig præferenceadgang til EU's marked i form af nedsatte toldsats eller toldfrihed. Det andet element ([GSP ±](#)) er en særlig incitamentsordning, som tilbyder reducerede toldsats til sårbare lande, der har ratificeret og implementeret internationale konventioner, som vedrører menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder samt miljø og god regeringsførelse. Det tredje element er »[Alt undtagen våben](#)«-initiativet, som sikrer 48 LDC-lande told- og kvotefri adgang til EU for alle produkter med undtagelse af våben og ammunition.

Kriterierne for at kunne komme i betragtning til den »almindelige« GSP, som giver toldnedsættelse på ca. 66 % af alle toldpositioner, blev strammet, således at den kun omfatter de mest sårbare lande med lave indkomster eller lave mellemindkomster. Som følge heraf blev gruppen af begunstigede lande reduceret betydeligt fra 176 til 23 i perioden 2016-2017, og den omfattede 16 lande i 2019, idet lande, som

---

[1]»Forbedring af virkningen af EU's udviklingspolitik: En dagsorden for forandring« ([COM\(2011\)0637](#)).

[2]Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 978/2012 af 25. oktober 2012 om anvendelse af et arrangement med generelle toldpræferencer og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 732/2008 (EUT L 303 af 31.10.2012, s. 1).



Verdensbanken klassificerer som højindkomstlande eller mellemindkomstlande i den øverste halvdel, blev taget ud af ordningen.

GSP+, den særlige ordning for bæredygtig udvikling og god regeringsførelse, giver fortsat toldfrihed på ca. 66 % af alle toldpositioner, som er fastsat i den almindelige GSP, til udviklingslande, der betragtes som sårbare. Den er imidlertid betinget af landenes ratifikation og implementering af 27 internationale konventioner, som er relevante for bæredygtig udvikling, herunder konventioner om grundlæggende menneskerettigheder, konventioner om arbejdstagerrettigheder, visse miljøbeskyttelseskonventioner og konventioner vedrørende bekæmpelse af ulovlig fremstilling af og handel med narkotika. Hvis disse krav ikke overholdes, fører det til suspension af toldindrømmelsen. Der er otte lande på listen over begunstigede lande. Disse to GSP-ordninger vil gælde indtil december 2023.

»Alt undtagen våben«-initiativet giver told- og kvotefri adgang for alle produkter med undtagelse af våben og ammunition i en ubegrænset periode for 48 LDC-lande. Ud af disse lande ligger 34 i Afrika, otte i Asien, fem i Stillehavsområdet og ét i Vestindien (Haiti). Alle de lande, der har undertegnet og ratificeret en frihandelsaftale med EU, vil automatisk ophøre med at nyde godt af præferencebehandling, uanset hvilket udviklingsniveau de befinder sig på.

## ØKONOMISKE PARTNERSKABSAFTALER

Økonomiske partnerskabsaftaler (ØPA'er) blev med Cotonouaftalen fra 2000 de primære instrumenter for handelsfremme mellem EU og regionerne i Afrika, Vestindien og Stillehavsområdet (AVS). De udgør byggestenene i handelsforbindelserne mellem EU og AVS-landene, udgør en af de tre søjler i aftalen og er udformet til at være kompatible med WTO's regler. De erstatter gradvist EU's ensidige præferencehandelsordning.

Forhandlingerne om ØPA'erne, som blev indledt i 2002, forventedes at være afsluttet i 2008. Da forhandlingsprocessen tog meget længere end forventet, vedtog EU en forordning om markedsadgang for at sikre midlertidige markedsadgangsordninger frem til 2014, som siden blev forlænget med yderligere to år, i afventning af at ØPA'erne skulle blive indgået, undertegnet og ratificeret. Processen har ikke tilvejebragt den regionale dimension, som egentlig var hensigten, idet kun to hele regioner havde undertegnet en ØPA — som endnu ikke er ratificeret — og kun én regional ØPA var i kraft på udløbsdatoen for forordningen om markedsadgang (den 1. oktober 2016). ØPA'erne forventes at blive bibeholdt, selv om Cotonouaftalen udløber i februar 2020, og vil fortsat spille en central rolle i det partnerskab, der kommer efter Cotonou.

## STATUS[3]

ØPA'en med [Det Caribiske Forum](#) af AVS-stater (Cariforum) blev som den første regionale aftale undertegnet i oktober 2008 og godkendt af Parlamentet den 25. marts 2009. Den er i øjeblikket midlertidigt i kraft, og de fælles ØPA-institutioner har siden 2010 regelmæssigt afholdt møder. Den blev revideret første gang i 2015, og de fælles institutioners seneste møde fandt sted i december 2018 i Castries, Saint Lucia, og det fælles Ministerråd vil mødes sidst i 2019 eller i begyndelsen af 2020.



[Vestafrika](#): forhandlingerne om en regional ØPA mellem EU og 16 vestafrikanske lande blev afsluttet i februar 2014, og teksten blev parafet den 30. juni 2014. Den blev derefter godkendt af statscheferne i Det Økonomiske Fællesskab af Vestafrikanske Stater (ECOWAS) den 10. juli 2014. Alle EU's medlemsstater og 15 vestafrikanske lande, med undtagelse af Nigeria, har undertegnet ØPA'en. Den 9. august 2017 undertegnede Mauretania og ECOWAS en associeringsaftale for at fastlægge landets deltagelse i ECOWAS' handelspolitik, herunder i ØPA'en. I mellemtiden har Elfenbenskysten og Ghana undertegnet bilaterale »midlertidige« ØPA'er, henholdsvis den 26. november 2008 og den 28. juli 2016. Den 1. december 2016 godkendte Europa-Parlamentet aftalerne, og de finder begge midlertidig anvendelse. De seneste møder i det blandede udvalg om en midlertidig ØPA med Elfenbenskysten og Ghana fandt sted i henholdsvis marts 2018 i Abidjan og i januar 2018 i Accra. De næste møder vil finde sted i første halvdel af 2019.

[Centralafrika](#): Cameroun har som det eneste land i Centralafrika undertegnet ØPA'en med EU. Det skete den 15. januar 2009. Parlamentet godkendte aftalen i juni 2013. I juli 2014 ratificerede Camerouns parlament aftalen, og den blev taget midlertidigt i anvendelse den 4. august 2014. ØPA-udvalgets fjerde møde fandt sted i februar 2019 i Yaoundé, Cameroun, og næste møde er planlagt til december 2019 i Bruxelles. I mellemtiden er der løbende kontakt mellem regionen og EU vedrørende andre centralafrikanske landes tiltrædelse af aftalen, men der er endnu ikke undertegnet nogen regional ØPA.

[Det østlige og sydlige Afrika \(ØSA\)](#): I 2009 undertegnede fire lande i regionen (Mauritius, Seychellerne, Zimbabwe og Madagaskar) en ØPA, som er blevet anvendt midlertidigt siden den 14. maj 2012. Parlamentet godkendte aftalen den 17. januar 2013. Aftalen er åben for andre lande, og Comorerne underskrev aftalen i juli 2017. Der er blevet afholdt syv møder i ESA-EU's udvalg om en midlertidig ØPA, hvoraf det seneste fandt sted i januar 2019 i Bruxelles, og det næste er planlagt til at finde sted i Seychellerne i slutningen af 2019.

[Det Østafrikanske Fællesskab \(ØAF\)](#): Den 16. oktober 2014 blev forhandlingerne om den regionale ØPA afsluttet med et positivt resultat. Den 1. september 2016 undertegnede Kenya og Rwanda ØPA'en, og det samme gjorde EU's medlemsstater og EU. Ratifikationsprocessen med Kenya og Rwanda er i gang. Uganda og Burundi overvejer aktivt at undertegne ØPA'en. Den 11. november 2016 stemte de tanzaniske parlamentsmedlemmer desværre imod en ratificering af ØPA'en. I februar 2019 nåede ØAF til enighed om at afholde yderligere drøftelser med EU om spørgsmål, der giver anledning til bekymring for visse ØAF-medlemsstater.

[Det Sydlige Afrikas Udviklingsfællesskab \(SADC\)](#): Efter ti års ØPA-forhandlinger blev disse afsluttet med et positivt resultat i juli 2014. Aftalen blev undertegnet i juni 2016 af EU og SADC-ØPA-gruppen, som består af seks af de 15 medlemmer af SADC (Botswana, Lesotho, Mozambique, Namibia, Swaziland og Sydafrika), og den trådte midlertidigt i kraft i 2016, efter at Parlamentet havde godkendt den i september 2016. Mozambique ratificerede aftalen i april 2017. Angola har observatørstatus og kan tilslutte sig aftalen på et senere tidspunkt. Det første møde i den fælles Handels- og Udviklingskomité fandt sted i februar 2017, efterfulgt af et andet møde i oktober



2017. Et tredje møde blev afholdt i februar 2018. Efter at aftalen er trådt midlertidigt i kraft, har parterne behandlet spørgsmål vedrørende gennemførelsen af den, herunder overvågning, inddragelse af civilsamfundet og aftalens institutionelle ramme. Det første møde i Det Fælles Råd blev afholdt i februar 2019 i Cape Town i Sydafrika, hvor den [institutionelle ramme](#) for ØPA'en blev vedtaget.

[Stillehavsområdet](#): ØPA'en blev undertegnet af EU og Papua Ny Guinea i juli 2009 og af Fiji i september 2009. Parlamentet godkendte aftalen i juni 2011. Papua Ny Guineas parlament ratificerede ØPA'en i maj 2011, og Fiji besluttede i juli 2014 at begynde at anvende ØPA'en midlertidigt. I juli 2018 udtrykte Tonga sin hensigt om at tiltræde ØPA'en. Forhandlingerne er i gang med Salomonøerne, og Samoa har for nylig afsluttet sin tiltrædelse af ØPA'en, som har været midlertidigt i kraft siden december 2018. Der er blevet afholdt seks møder i EU-Stillehavslændenes handelsudvalg om en midlertidig ØPA: i april 2011 og februar 2012 i Port Moresby og i juli 2013, juni 2015 og oktober 2017 i Bruxelles. Det seneste møde i handelsudvalget blev afholdt i oktober 2018 i Bruxelles, og næste møde er planlagt til midten af 2019.

Gonzalo Urbina Treviño  
04/2019

